

הכנסת השמונה-עשרה

הצעת חוק של חברי הכנסת

זאב אלקין
אברהם מיכאלי
דוד רותם
עתניאל שנלר
יריב לוין
מיכאל בן ארי
ציפי חוטובלי

2081/18/פ

הצעת חוק חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה, התש"ע-2010

הגדרות 1. בחוק זה –

"חוק העמותות" – חוק העמותות, התש"ס-1981¹;

"ישות מדינית זרה" – כהגדרתה בסעיף 36א(א) לחוק העמותות;

"נתמך", "נתמך ישות מדינית זרה" – אדם המקבל תמיכה כספית של ישות מדינית זרה לצורך מימון פעילות פוליטית בישראל, למעט נציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינה זרה הנהנה מחסינות דיפלומטית;

"פעיל מרכזי בנתמך" – יחיד הקובע או החבר בגוף הקובע את אופי הפעולה של הנתמך, לרבות דירקטור, חבר ועד מנהל, שותף למעט שותף מוגבל, מנהל פעיל ומורשה חתימה;

"פעילות פוליטית" – פעילות המיועדת להשפיע על דעת הקהל בישראל או על גורם כלשהו באחת מרשויות השלטון בישראל בנוגע למרכיב כלשהו ממרכיבי מדיניות הפנים או מדיניות החוץ של מדינת ישראל;

"תמיכה כספית של ישות מדינית זרה" – תמיכה שהועברה במישרין או בעקיפין על פי הוראת ישות מדינית זרה או מי שפועל מטעמה, או תמיכה שנתקבלה מתאגיד שלפחות שליש ממימונו מקורו מישויות מדיניות זרות.

רישום 2. רשם המפלגות ישמש גם כרשם נתמכי ישויות זרות (להלן – הרשם).

¹ס"ח התש"ס, עמ' 127.

3. רישום אצל הרשם . לא יקבל אדם או גוף תמיכה כספית של ישות מדינית זרה לצורך מימון פעילות פוליטית בישראל אלא לאחר שיירשם אצל הרשם; לעניין זה, כל תמיכה שמתקבלת על ידי מי שמממן פעילות פוליטית או עוסק בה הינה בחזקת תמיכה לצורך מימון פעילות פוליטית.
4. בקשה לרישום .4 בקשה לרישום יצוינו מטרות המבקש וכן שם, כתובת, ומספר זהות או דרכון של כל פעיל מרכזי בו.
5. פרסום על ידי הרשם .5 הרשם יפרסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים את רשימת הנתמכים הרשומים המעודכנת מדי שבוע.
6. הגשת דו"חות .6 מיד עם קבלת תמיכה כספית של ישות מדינית זרה, יעביר הנתמך לרשם דו"ח כספי חתום שבו יפורטו:
- (1) זהות נותן התמיכה;
- (2) סכום התמיכה;
- (3) מטרות התמיכה או ייעודה;
- (4) ההתחייבויות שנתנו לישות המדינית הזרה על ידי הנתמך, בעל פה או בכתב, במישרין או בעקיפין, אם יש כאלה.
7. פרסום .7 (א) אם יש לנתמך או למי שפועל מטעמו אתר אינטרנט הוא יפרסם בו באופן בולט מידע כאמור בסעיף 6;
- (ב) המידע כאמור יפורסם גם באתר האינטרנט של משרד המשפטים ובכל דרך אחרת שהרשם ימצא לנכון.
8. הגשת דוחות .8 הנתמך יגיש לרשם אחת לשנה מאזן ודין וחשבון של הכנסותיו והוצאותיו כנתמך בכל שנת מס, אשר יכלול פירוט מלא לפי הרשימה המופיעה בסעיף 36 בחוק העמותות, ובתוספת השניה שם; הנתמך יגיש לרשם אחת לשנה דין וחשבון מילולי אשר יכלול פירוט בעניינים המנויים בתוספת השלישית בחוק העמותות.
9. שקיפות .9 (א) נתמך או מי שפועל מטעמו יציין את מעמדו כנתמך באופן ברור בכל מסמך, לרבות מסמך אלקטרוני, הנוגע לפעילות פוליטית.
- (ב) נתמך או מי שפועל מטעמו המציג דברים בעל פה במסגרת דיון או פגישה שיש בה פעילות פוליטית יציין את מעמדו כנתמך בפתח דבריו אם לנושא הדיון או הפגישה יש זיקה למטרות שלשמן קיבל את התמיכה.
10. תאגיד שהוא הנתמך .10 (א) אין ברישומו של תאגיד כנתמך לגרוע מחובות החלות עליו מכוח כל דין אחר.

- (ב) תאגיד שהוא נתמך לא ייחשב מוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה.²
11. חובה לברר מקורות הון (א) על אדם לעשות כל שביכולתו כדי לברר אם תמיכה כספית שקיבל או שהוא אמור לקבל היא של ישות מדינית זרה.
- (ב) הוראות חוק זה יחולו על אדם בין אם ידע או שהיה עליו לדעת שהתמיכה היא מישות מדינית זרה.
12. אחריות אישית עבר חבר בני אדם על הוראה מהוראות חוק זה, יואשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה פעיל מרכזי בו, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושהוא נקט את כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.
13. עונשין (א) המקבל תמיכה כספית של ישות מדינית זרה בניגוד להוראות סעיף 3, דינו – מאסר שנה אחת או קנס, כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977³ או פי ארבע משווי התמורה שהתקבלה, לפי הגבוה מביניהם.
- (ב) המוסר הצהרה לפי סעיף 6 הכוזבת בפרט מהותי, דינו – מאסר שלש שנים.
14. תקנות שר המשפטים מוסמך להתקין תקנות לביצועו של חוק זה.

דברי הסבר

מטרתו של חוק זה הינה הגברת השקיפות ותיקון לקונות בחקיקה בכל הנוגע למימונה של פעילות פוליטית בישראל על ידי ישויות מדיניות זרות.

כיום, חובת הדיווח על קבלת כספים מישות מדינית זרה מוטלת על עמותות בלבד, וזאת על אף שרבים מהגופים העוסקים בפעילות פוליטית אינם רשומים כעמותות; גם חובה מצומצמת זו ניתנת לעקיפה על ידי העברת הכספים דרך צד ג', או על ידי השהיית הדיווח באופן שהופך אותו ללא רלוונטי. לקונה נוספת נמצאת בהעדר חובת דיווח על התמיכה בפרסומים שמוציא הגוף הנתמך או בפעילויות בהן הוא משתתף.

חוק זה מאזן היטב בין זכותם של ארגונים פוליטיים במדינה דמוקרטית לפעול בחופשיות, לבין זכותו של הציבור בישראל לדעת מי מממן את קידומן של עמדות פוליטיות כאלו ואחרות.

 הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
 והונחה על שולחן הכנסת ביום
 כ"ד בשבט התש"ע – 8.2.10

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.